

Puolueiden Kaupunki- kannatus*

*kuntavaalitulos yli 100 000 asukkaan kaupungeissa

TOIVO

PUOLUEIDEN KAUPUNKIKANNATUS

Kuntavaalit 2017 yli 100 000 asukkaan kaupungeissa

Ruohonen, Sini & Salonranta, Jussi

Ajatuspaja Toivo

2017

Sisälllys

Saatteeksi.....	5
Suomi kaupungistuu	6
Kuntavaalitulos suurimmissa kaupungeissa	11
Johtopäätökset.....	21
Taustaksi.....	24

Kuviot ja taulukot

Kuvio 1. Suurimpien kaupunkien asukasluvun kehitys 2000-luvulla

Kuvio 2. Suurimpien puolueiden kannatus valtakunnallisesti verrattuna kaupunkikannatukseen kuntavaaleissa 2017

Kuvio 3. Puolueiden kannatusosuudet yli 100 000 asukkaan kaupungeissa kuntavaaleissa 2012 ja 2017

Kuvio 4. Puolueiden äänimäärät yli 100 000 asukkaan kaupungeissa kuntavaaleissa 2012 ja 2017

Kuvio 5. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Espoossa

Kuvio 6. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Helsingissä

Kuvio 7. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Jyväskylässä

Kuvio 8. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Kuopiossa

Kuvio 9. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Lahdessa

Kuvio 10. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Oulussa

Kuvio 11. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Tampereella

Kuvio 12. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Turussa

Kuvio 13. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Vantaalla

Kuvio 14. Puolueiden valtakunnallisen ehdokasmäärien kehitys kuntavaaleissa 2000-luvulla

Kuvio 15. Puolueiden valtakunnallisen kannatusosuuksien kehitys kuntavaaleissa 2000-luvulla

Taulukko 1. Puolueiden ehdokasmäärät, ehdokkaiden keski-iat ja valitut valtuutetut yli 100 000 asukkaan kaupungeissa kuntavaaleissa 2017

Saatteeksi

Kaupungistumisen myötä poliittisia vaikutusmahdollisuuksia on ja pitääkin olla yhä enemmän kaupunkilaisten ja kaupunginvaltuutettujen käsissä. Kaupunkipolitiikka on paras lähidemokratian muoto. Siinä missä eduskunnan lainsäädäntötyö on syystäkin hidasta, voi kaupunkipolitiikassa tehdä ketteriä päätöksiä. Kokeilla palvelujen digitalisointia tai kaavoittaa uusia päiväkoteja.

Suomessa on yli 300 kuntaa. Yhdeksässä suurimmassa kaupungissa asuu yli kolmannes suomalaisista. Joka kolmannen suomalaisen arkinen elämä – kaupunkilaiselämä – riippuu siitä, millaista politiikkaa valtuustossa tehdään.

Kaupungistumisen ymmärtäminen vallanjaon näkökulmasta synnytti tarpeen tuottaa analyysin, jossa zoomataan vuoden 2017 kuntavaalitulokseen Suomen suurimmissa kaupungeissa.

Puolueiden kaupunkikannatus poikkeaa selvästi valtakunnallisesta kannatuksesta. Kokoomus ja vihreät ovat kaupunkipuolueita. Vihreät ja vasemmistoliitto ovat ainoat puolueet, joiden kaupunkikannatus kasvoi vuoden 2012 kuntavaaleista.

SDP perinteisenä kaupunkipuolueena tippuu tästä joukosta, jos ehdokkaiden ja valtuutettujen keskiikää ei saada alemmas. Keskustalle kaupunkikannatus on kohtalonkysymys – viime kevään vaaleissa puolue sai suurimmissa kaupungeissa vähemmän valtuutettuja kuin vasemmistoliitto.

Analyysissä tarkastellaan uudentavalla tavalla suurimpien kaupunkien ehdokasasettelua ja puolueiden kannatusta. Vaalitulos käydään läpi kaupunkikohtaisesti. Kuvioista näkyy, kuinka kokonaiskannatus syntyy toisaalta kärkiehdokkaiden menestyksestä ja toisaalta koko listan yhteisestä tuloksesta.

Grafiikka osoittaa, kuinka poliittinen valta jakaantuu suurimmissa kaupungeissa yhtäältä puolueiden välillä ja toisaalta puolueiden sisällä.

Analyysi pohjaa tilastokeskuksen vaalidataan. Pohdintaluvussa keskeisimmät havainnot kootaan yhteen. Esitämme myös ehdotuksia, joilla kuntavaalien järjestelmä paranisi, puolueiden resurssit kohdentuisivat tehokkaammin ja kaupunkilaiset saisivat mitä todennäköisimmin parempaa politiikkaa.

Tervetuloa ajattelemaan uudesti kuntavaaleista!

Sini Ruohonen

Ajatuspaja Toivon toiminnanjohtaja

Suomi kaupungistuu

Yli puolet maapallon väestöstä asuu nykyään kaupungeissa. Väestön keskittyminen kaupunkeihin on luonnollinen osa maailmanlaajuista yhteiskunnallista kehitystä, jota tapahtuu myös Suomessa.

Suomessa on yhdeksän yli 100 000 asukkaan kaupunkia ja näissä kaupungeissa asuu yhteensä yli 2,1 miljoonaa asukasta – lähes 40 prosenttia suomalaisista.

Yli 100 000 asukkaan kaupungit ovat Suomessa suuruusjärjestyksessä: Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Oulu, Turku, Jyväskylä, Lahti ja Kuopio. 2000-luvulla näiden kaupunkien väkiluku on kasvanut yli 300 000 asukkaalla, mistä enin (180 000) on kohdistunut pääkaupunkiseudulle (Helsinki, Espoo ja Vantaa). Helsinki erottuu väkilukunsa puolesta muista tarkasteltavista kaupungeista ja Helsingin väkiluku on myös kasvanut eniten tarkasteltavista kaupungeista.

Kuviossa 1. on esitetty tarkasteltavien kaupunkien asukasluvun kasvu 2000-luvulla toimitettujen kuntavaalivuosien mukaan. Vuoden 2017 vaalien osalta on käytetty vuoden 2016 tietoja. Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Oulussa ja Tampereella asukasluku on kasvanut yli 30 000 hengellä 2000-luvulla.

Kaupunkikannatuksen kehitys

Kaupungistumisen myötä myös puolueiden vaalimenestystä on tarpeen tarkastella lähemmin suurimmissa kaupungeissa. Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen äänestys- ja väestötilastoihin, ja luvuissa on huomioitu kuntaliitokset niin, että vuosien 2012 ja 2017 vaalitulokset ovat vertailukelpoiset.

Tarkasteluun on valittu ne puolueet, joiden tulos vuoden 2017 kuntavaaleissa riitti kolmen suurimman puolueen joukkoon yhdessä tai useammassa kaupungissa. Nämä puolueet ovat keskusta, kokoomus, perussuomalaiset, SDP, vasemmistoliitto ja vihreät.

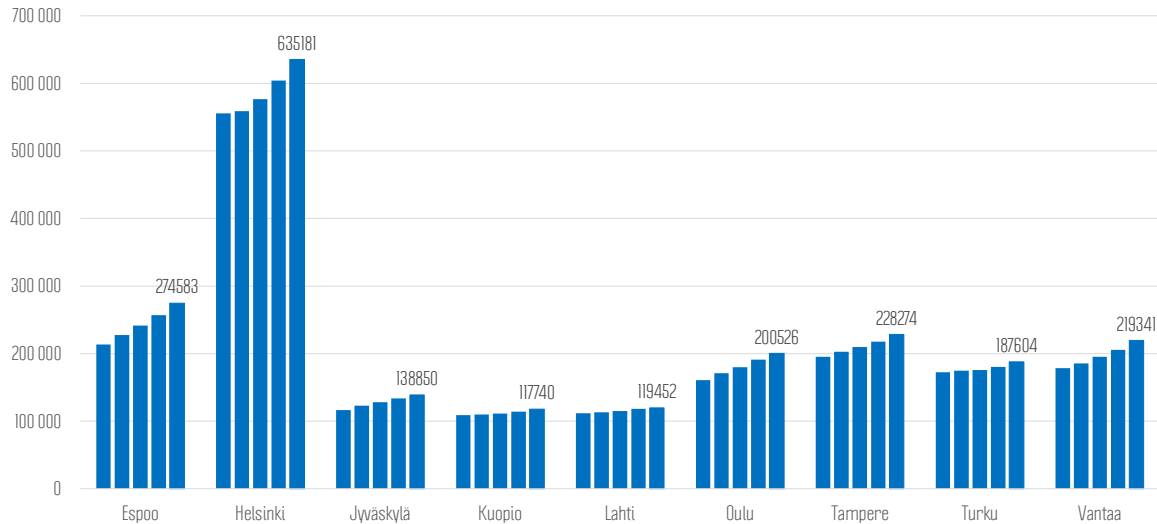
Kaupunkikannatus-käsitteellä viitataan puolueiden kannatusosuuksiin yhdeksän suurimman kaupungin yhteenlasketussa kuntavaalitulosessa.

Kokoomuksen, vasemmistoliiton ja vihreiden kannatus oli vuoden 2017 vaaleissa korkeampaa suurimmissa kaupungeissa kuin valtakunnallisella tasolla (kuvio 2). Keskustan ja vihreiden kaupunkikannatus poikkeaa eniten valtakunnallisesta kannatuksesta.

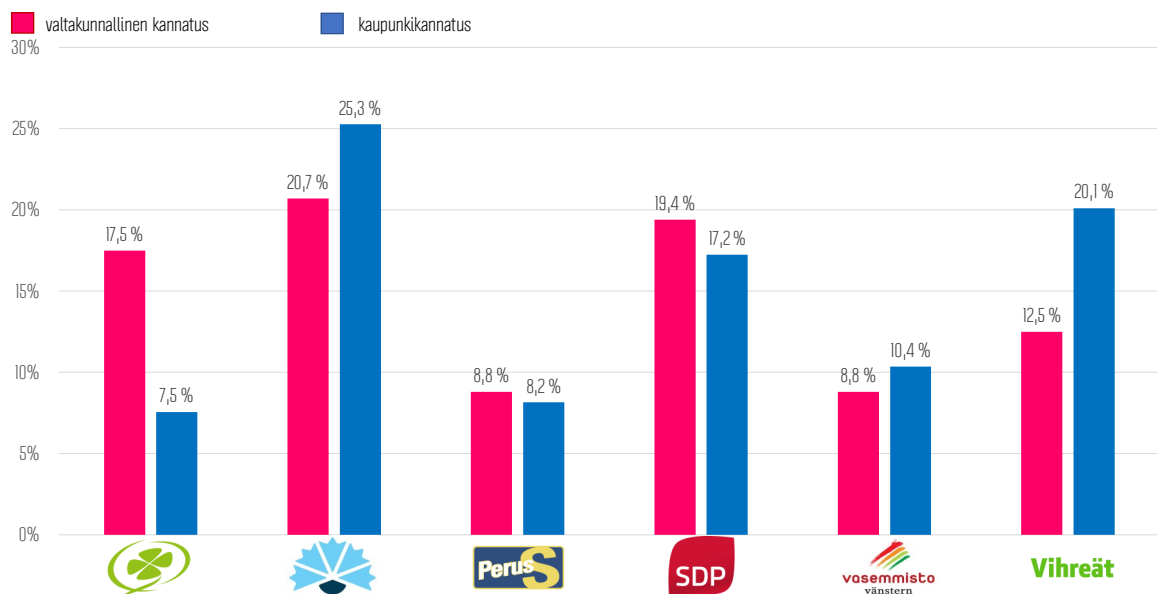
Suurimpien kaupunkien asukasluvun kehitys

2000 - 2004 - 2008 - 2012 - 2016

Kuvio 1. Suurimpien kaupunkien asukasluvun kehitys 2000-luvulla

Kaupunkikannatus v. 2017 kuntavaaleissa

Kuvio 2. Suurimpien puolueiden kannatus valtakunnallisesti verrattuna kaupunkikannatukseen kuntavaaleissa 2017

Kokoomus suurin kaupunkipuolue – vihreät nousi toiseksi

Puolueiden äänimäärien ja kannatusosuuksien vertailu 2010-luvun kuntavaaleissa Suomen yli 100 000 asukkaan kaupungeissa näkyy kuvioissa 3 ja 4.

Vuoden 2017 kuntavaaleissa puolueiden suuruusjärjestys suurimmissa kaupungeissa muuttui edellisvaaleista. Vihreät nousi sosiaalidemokraattien ohitse toiseksi suurimmaksi kaupunkipuolueeksi (kuvio 3). Kokoomus on kaupunkikannatukseltaan suurin puolue. Kokoomuksella ja vihreillä on ainoina puolueina yli 20 % kannatusaso, kun tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena yli 100 000 asukkaan kaupunkien kuntavaalitulos.

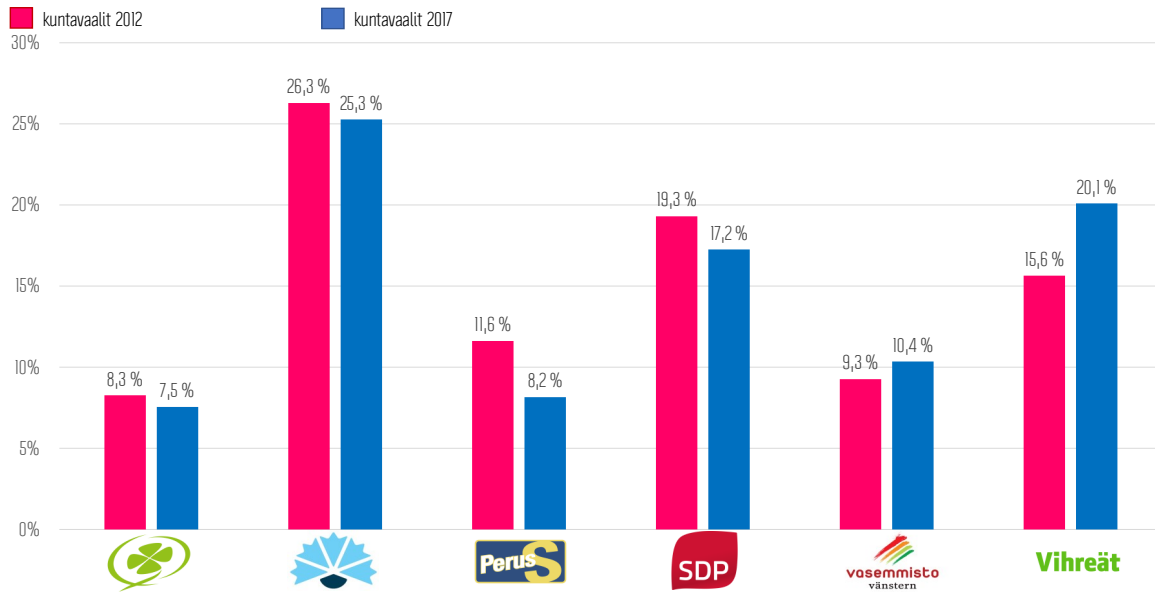
Vihreiden lisäksi myös vasemmistoliitto kasvatti vuoden 2017 kuntavaaleissa kannatusosuuksiaan ja äänimääräänsä. Kokoomuksen absoluuttinen äänimäärä kasvoi, mutta suhteellinen kannatusosuus ei.

Suurin kaupunkikannatus on ollut 2010-luvun kuntavaaleissa kokoomuksella (kuvio 3). Kuitenkin esimerkiksi Jyväskylässä ja Oulussa kokoomuksen kuntavaalitulos oli alle 20 prosenttia. Pääkaupunkiseudulla kokoomuksen kannatus on suurinta Espoossa (30 %). SDP:n kannatus on niin Helsingissä (13,8 %) kuin Espoossa (12,5 %) merkittävästi puolueen koko kaupunkikannatusta alhaisempi.

Pienin kaupunkikannatus on keskustalla, jonka äänimäärä säilyi 75 000 äänestäjän tasolla (kuvio 3 ja 4). Keskustan viime kuntavaaleissa saamasta koko valtakunnan äänimäärästä kuudesosa (16,7%) tulee kaupunkikannatuksesta. Ero on merkittävä, jos sitä vertaa esimerkiksi vihreisiin, jonka kannatus tulee suurimmaksi osaksi kaupungeista. Vihreiden viime kuntavaaleissa saamasta äänimäärästä lähes kaksikolmasosa (62,6 %) tulee näistä yhdeksästä kaupungista.

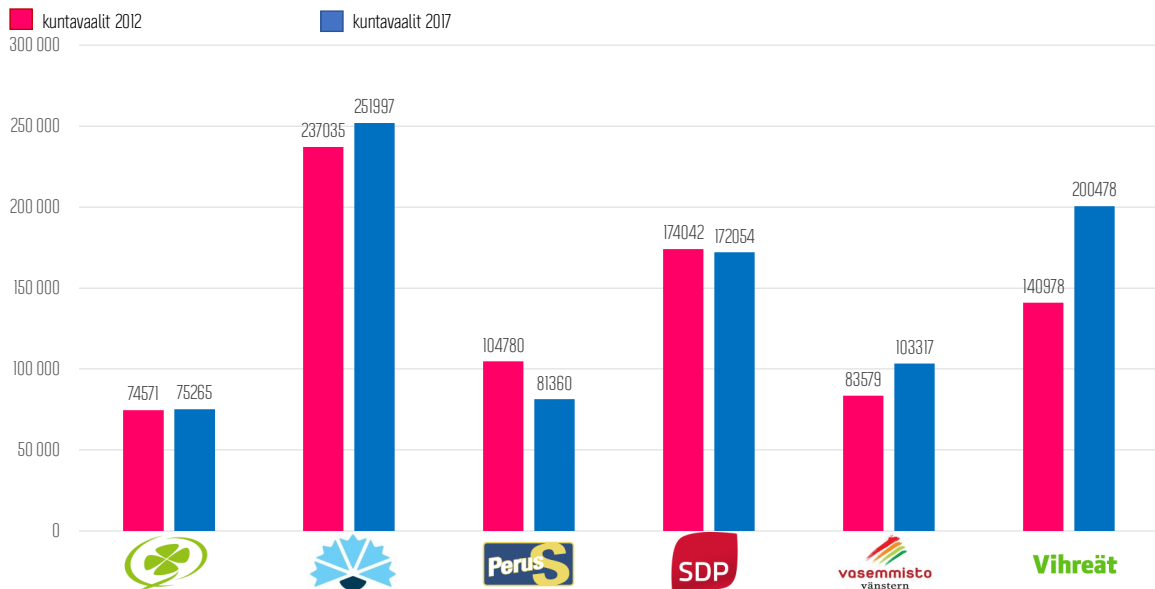

Kaupunkikannatuksen muutos 2010-luvun kuntavaaleissa

Kuvio 3. Puolueiden kannatusosuudet yli 100 000 asukkaan kaupungeissa kuntavaaleissa 2012 ja 2017

Äänimäärien muutos 2010-luvun kuntavaaleissa

Kuvio 4. Puolueiden äänimäärät yli 100 000 asukkaan kaupungeissa kuntavaaleissa 2012 ja 2017

Ehdokkaat ja valtuutetut suurimmissa kaupungeissa

						
ehdokasmäärä	618	910	681	906	742	817
ehdokkaiden keski-ikä	48,3 v.	46,7 v.	49,9 v.	49,5 v.	47,3 v.	41,7 v.
valtuutetut	61	151	52	119	64	117
valtuutettuja / 100 ehdokasta	10	17	8	13	9	14

Taulukko 1. Puolueiden ehdokasmäärät, ehdokkaiden keski-ikä ja valitut valtuutetut yli 100 000 asukkaan kaupungeissa kuntavaaleissa 2017

Kokoomuksen listalta keskimäärin joka kuudes läpi – keskustan listoilta joka kymmenes

Kun yhdeksän suurimman kaupungin ehdokasmäärät lasketaan yhteen, huomataan, että puolueiden välillä on merkittäviä eroja. Siinä missä kokoomus ja SDP onnistuivat keräämään listoilleen yhteensä yli 900 ehdokasta, keskustan ehdokasmäärä ylsi hiukan yli 600 (taulukko 1).

Suuri ehdokasmäärä ei kuitenkaan tarkoittanut automaattisesti korkeaa valtuutettujen määrää. Ehdokasmäärän ja valtuutettujen määrän välinen suhde on laskettu taulukossa 1. Suhdeluku on ilmoitettu siten, kuinka monta valtuustopaikka puolueet saivat 100 ehdokkaalla. Esimerkiksi kokoomuksen suhde laskettiin kaavalla $(151/910) \cdot 100$ ja tulos on pyöristetty lähimpään kokonaislukuun. Kokoomus sai suurimmissa kaupungeissa 17 valtuutettua 100 ehdokasta kohti.

Suurimpien kaupunkien ehdokkaiden keski-ikässä oli niin ikään selkeitä eroja puolueiden välillä. Perussuomalaisen ja SDP:n kaupunkiehdokkaiden keski-ikä oli lähes 50 vuotta, kun taas vihreiden ehdokaslistoilla keski-ikä oli 41,7 vuotta. Kokoomuksen, vasemmistoliiton ja keskustan ehdokkaiden keski-ikä asettuivat kaupunkien yhteistarkastelussa vihreiden ja SDP:n ehdokkaiden välille.

Kuntavaalitulos suurimmissa kaupungeissa

Vaalilain (147 §) mukaan puolueella, vaaliliitolla tai yhteislistalla on oikeus asettaa kussakin kunnassa enintään valittavien valtuutettujen puolitoistakertainen määrä ehdokkaita.

Kaupunkikohtaisista kuvioista (5–13) havaitaan, että yli puolet puolueen saamasta kannatuksesta tuo itse asiassa hyvin rajallinen ehdokasmäärä ehdokaslistan enimmäiskoosta riippumatta.

Ääritapauksessa vain kaksi ehdokasta riitti tuomaan puolueelle yli 50 % kaikista lista äänistä (vasemmistoliitto, Turku). Enimmilläänkin tarvittiin vain 16 ehdokasta tuomaan puolueelle yli puolet ehdokaslistan kaikista äänistä: SDP (Turku) sekä kokoomus ja vihreät (Vantaa).

Valtuuston kokoon rajattu ehdokaslista tuo kaikissa kaupungeissa ja kaikilla puolueilla yli 90 % kunkin puolueen äänimäärästä.

Mitä kaupunkikohtaiset puolueiden kannatuskäyrät kuvaavat?

Kuvioissa 5–13 on esitetty kaupunkikohtaisesti kunkin puolueen viime kuntavaaleissa saavuttaman kannatuksen kehittyminen ehdokkaiden henkilökohtaisen äänimäärän mukaisessa suuruusjärjestyksessä. Kuvioista havainnollistuu hyvin yksittäisen ehdokkaan tuoma kannatuksen rajamuutos puolueen ehdokaslistalle.

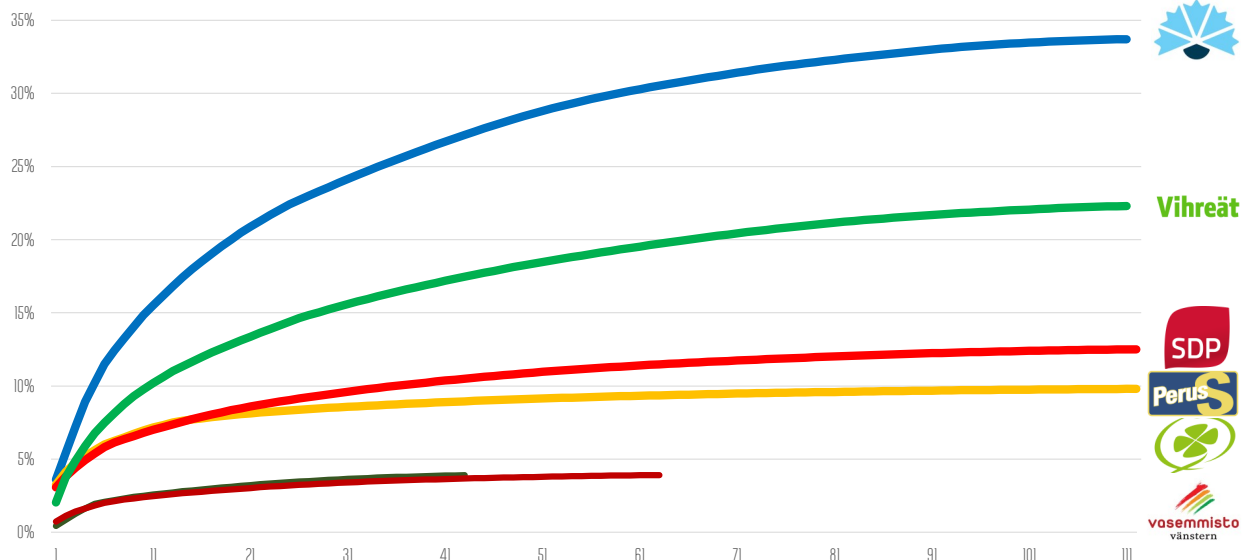
Vaaka-akselilla on kunkin puolueen ehdokkaat henkilökohtaisen äänimääränsä mukaisessa järjestyksessä suurimmasta pienimpään. Mikäli kannatuskäyrä ei ulotu vaaka-akselilla sen oikeaan laitaan saakka, puolueella on ollut vajaa ehdokaslista vaaleissa.

Pysty-akselilla on esitetty puolueen kannatuksen kehittyminen ehdokaskohtaisesti. Kannatuskäyrän kulmakerroin kuvastaa sitä, miten voimakkaasti puolueen vaalitulos on ollut riippuvainen kunkin ehdokkaan henkilökohtaisesta äänimäärästä.

Kuvioiden alla on esitetty muutamia havaintoja kunkin kaupungin vaalituloksesta.

Espoo

Kok.	Vihr.	SDP	PS	Kesk.	Vas.
33,7 %	22,3 %	12,5 %	9,8 %	3,9 %	3,9 %

Kuvio 5. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Espoossa

Espoon valtuustoon valitaan 75 valtuutettua, minkä johdosta ehdokaslistan enimmäismäärä on 112 ehdokasta. Espoossa neljällä puolueella oli 111 tai 112 ehdokkaan ehdokaslista vaaleissa: kokoomuksella, perussuomalaisilla, SDP:lla ja vihreillä. Kokoomus oli selvästi suurin puolue Espoossa 33,7 % kannatuksella. Missään muussa kaupungissa yhdellä puolueella ei ollut näin suurta kannatusosuutta. Toiseksi suurimmaksi ylsi vihreät 22,3 % kannatuksella.

Kokoomuksen ja vihreiden ehdokaslistat kehittyivät samalla tapaa. Kokoomuksen listalta erottuu ministerikansanedustaja Kai Mykkänen saaden yli 10 % listansa kaikista äänistä (4518 ääntä). Vastaavasti vihreiden Inka Hopsu sai omalla listallaan lähes 10 % kaikista äänistä (2556 ääntä). Kokoomuksen ja vihreiden listoilla 14 eniten ääniä saanutta keräsivät yli 50 % koko listan äänistä.

SDP:n kansanedustaja Maria Guzenina sai yksinään lähes 25 % (3854 ääntä) puolueensa kaikista äänistä. Kahdeksan ensimmäistä ehdokasta keräsi 50 % koko SDP:n listan äänisaaliista.

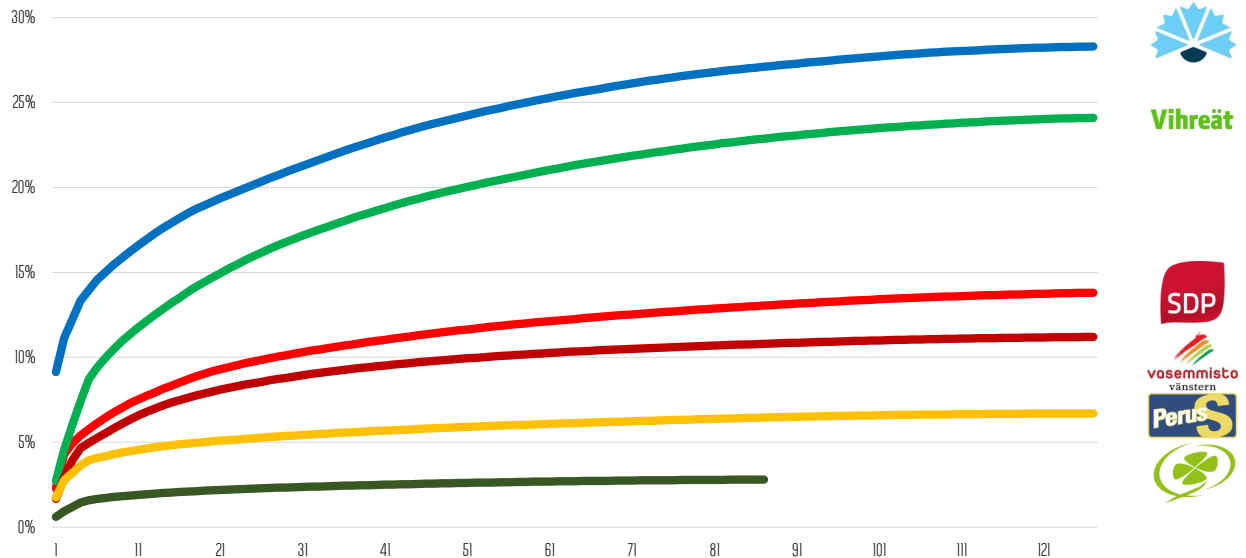
Perussuomalaisten ehdokaslistalla neljä istuvaa kansanedustajaa sai yli 50 % ehdokaslistan kaikista äänistä: puheenjohtaja Timo Soini, Simon Elo, Veera Ruoho ja Arja Juvonen. Nytemmin nämä kaikki neljä kansanedustajaa edustavat kolmea eri ryhmittymää: Soini ja Elo Sinistä tulevaisuutta, Juvonen perussuomalaisia ja Ruoho kokoomusta.

Vihreiden ehdokkaiden keski-ikä oli 42,0 vuotta, kokoomuksen 46,9 vuotta, perussuomalaisten 49,7 vuotta ja SDP:n 51,3 vuotta.

Espoon kaupunginvaltuustossa on suurista kaupungeista kaikkien eniten naisia (42/75). Espoo on myös ainoa suurista kaupungeista, jossa kokoomuksen kaupunginvaltuutetuista enemmistö on naisia.

Helsinki

Kok.	Vihr.	SDP	Vas.	PS	Kesk.
28,3 %	24,1 %	13,8 %	11,2 %	6,7 %	2,8 %

Kuvio 6. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Helsingissä

Helsingin valtuustoon valitaan 85 valtuutettua, minkä johdosta listan enimmäiskoko on 127 ehdokasta. Helsingissä viidellä puolueella oli täysi 127 ehdokkaan ehdokaslista vaaleissa. Kaupungissa käytiin ensimmäistä kertaa pormestarivaalit ja puolueilla oli vaaleissa nimetyt kärkiehdokkaat.

Kokoomuksen Jan Vapaavuoren henkilökohtainen kannatusaso oli merkittävästi vihreiden pormestariehdokasta Anni Sinnemäkeä suurempi. Vapaavuori sai henkilökohtaisesti 32,3 % kokoomuksen ehdokaslistan kaikista äänistä, kun Sinnemäen vastaava osuus oli 11,3 %. Tuula Haatainen keräsi 16,6 % SDP:n ja Paavo Arhinmäki 14,8 % vasemmistoliiton äänistä.

SDP:n ehdokaslistalla lähes 40 % SDP:n äänistä toi neljä ehdokasta: kansanedustajat Tuula Haatainen, Eero Heinäluoma ja Nasima Razmyar sekä presidentti Tarja Halosen puoliso Pentti Arajärvi. Yhdeksän ehdokasta keräsi yli puolet SDP:n äänistä.

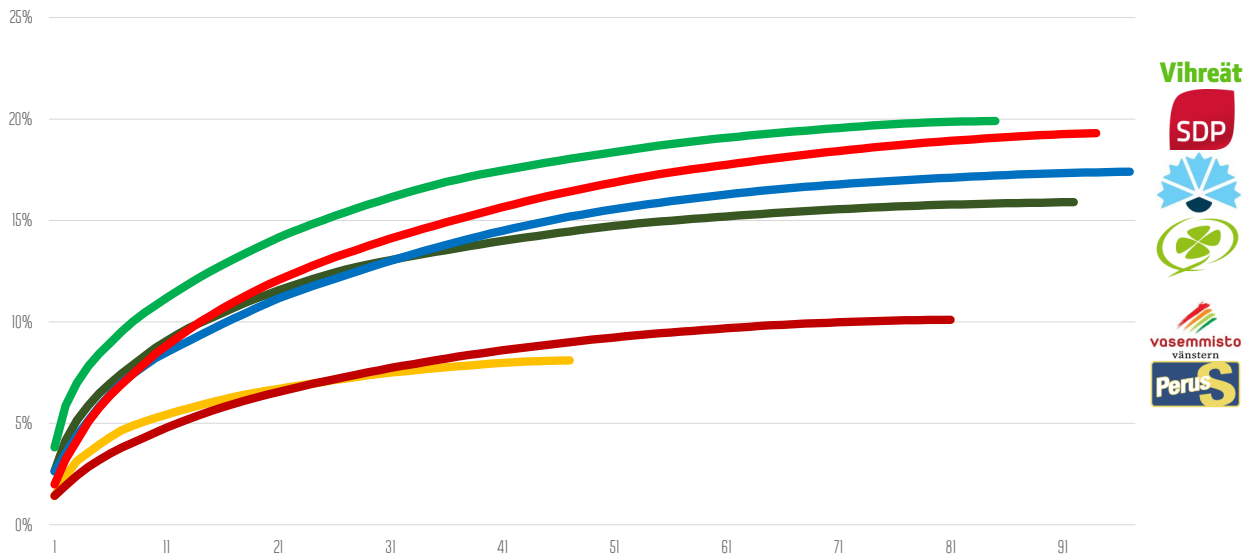
Perussuomalaisten ehdokaslistalla yli 50 % ehdokaslistan kaikista äänistä keräsivät yhdessä kolme nykyistä kansanedustajaa Sampo Terho, Mika Raatikainen ja Jussi Niinistö sekä europarlamentaarikko Jussi Halla-aho. Halla-aho ja Terho olivat toistensa vastaehdokkaita PS:n puheenjohtajaksi. Sampo Terho ja Jussi Niinistö edustavat nykyään Sinistä tulevaisuutta.

Vihreiden ehdokkaiden keski-ikä oli 40,8 vuotta, vasemmistoliiton 44,6 vuotta, kokoomuksen 46,3 vuotta, SDP:n 46,7 vuotta ja perussuomalaisten 47,7 vuotta. Helsingin suurin ikäluokka on 25–29 -vuotiaat ja tämä Helsingin muuta maata nuorempi väestörakenne näkyy myös ehdokkaiden keski-ikässä.

Helsingin kaupunginvaltuuston sukupuolijakauma on tasa-arvoinen: miehiä on 43 ja naisia 42.

Jyväskylä

Vihr.	SDP	Kok.	Kesk.	Vas.	PS
19,9 %	19,3 %	17,4 %	15,9 %	10,1 %	8,1 %

Kuvio 7. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Jyväskylässä

Jyväskylän valtuustoon valitaan 67 valtuutettua, minkä johdosta ehdokaslistan enimmäismäärä on 100 ehdokasta. Yhdelläkään puolueella ei ollut täyttä ehdokaslistaa.

Vihreiden nousu Jyväskylän suosituimmaksi puolueeksi ei ollut vain kansanedustaja, nykyisen puheenjohtaja Touko Aallon varassa. Aalto keräsi listan äänistä 19,2 % ja puolet listan äänistä tuli kahdeksan ehdokkaan voimin. Vihreät nousi ykköseksi, vaikka puolueella oli vähemmän ehdokkaita kuin SDP:lla, kokoomuksella ja keskustalla.

Jyväskylän osalta mielenkiintoista on myös SDP:n nousu kokoomuksen ja keskustan ohitse toiseksi suosituimmaksi puolueeksi. SDP:ssa 14 ehdokasta keräsi 50 % listan äänistä. Kokoomuksella puolet tuli täyteen 12 ehdokkaalla, keskustalla yhdeksällä.

Toisin kuin monessa muussa kaupungissa, Jyväskylässä puolueiden suuruusjärjestys oli erilainen kärkiehdokaiden äänisaalista ja koko vaalitulosta vertailtaessa. Esimerkiksi kokoomus ylsi keskustan ohi Jyväskylässä kolmanneksi, koska listan loppupää menestyi paremmin. Vastaavasti vasemmistoliitto päihitti perussuomalaiset muilla kuin ns. kärkiehdokkailla.

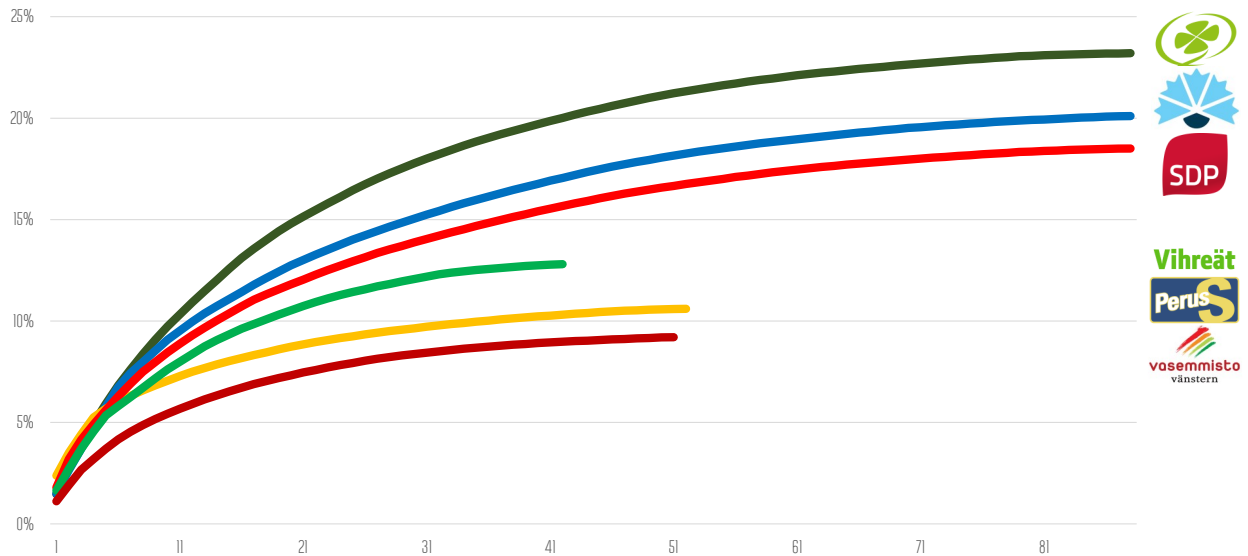
Suurimmaksi puolueeksi nousseen vihreiden ehdokkaiden keski-ikä oli 38,3 vuotta, kun taas kokoomuksen ehdokkaiden keski-ikä oli 46,3 vuotta, keskustan ehdokkaiden 49,7 vuotta ja SDP:n ehdokkaiden 50,6 vuotta.

Jyväskylän valtuustossa sukupuoli-jako on tasainen: 67 valtuutetusta miehiä on 33 ja naisia 34.

Kuopio

Kesk.	Kok.	SDP	Vihr.	PS	Vas.
23,2%	20,1%	18,5%	12,8%	10,6%	9,2%

Kuvio 8. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Kuopiossa

Kuopion valtuustoon valitaan 59 valtuutettua, minkä johdosta ehdokaslistan enimmäismäärä on 88 ehdokasta. Kokoomuksella, keskustalla ja SDP:lla oli täydet listat.

Äänimäärien kehitys kolmen suurimman puolueen ehdokaslistoilla oli hyvin samankaltaista. Keskusta menestyi tasaisesti paremmin säilyttäen suurimman puolueen aseman. Puolet listansa äänistä keräsi keskustassa 14 ehdokasta, kokoomuksessa 13 ehdokasta ja SDP:ssä 12 ehdokasta. Näissä puolueissa oli vain yksi kansanedustajaehdokka (Sari Raassina, kok.), eikä yksikään ehdokas kerännyt yli 1000 ääntä.

Vihreät tuli Kuopiossa neljänneksi, vaikka listalla oli vähemmän ehdokkaita kuin vasemmistoliitolla ja perussuomalaisilla. Vihreillä oli yhteensä 42 ehdokasta, joista jokainen keräsi keskimäärin 153 ääntä. Vertailun vuoksi keskustan keskimääräinen äänimäärä per ehdokas oli 132.

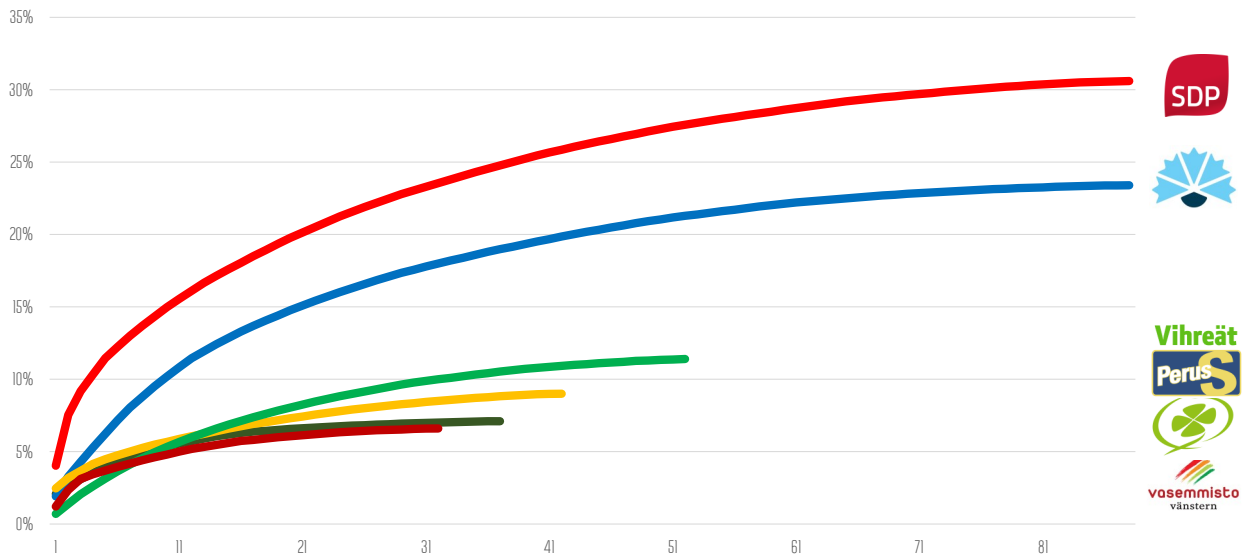
Perussuomalaisten paikallisaktiivi Minna Reijonen sai yli 20 % (1190 ääntä) ehdokaslistansa kaikista äänistä. Puolueen kansanedustaja Kimmo Kivelä tuli listalla toiseksi (567 ääntä).

Kokoomuksen ehdokkaiden keski-ikä oli 47,6 vuotta, keskustan ehdokkaiden 48,6 vuotta ja SDP:n ehdokkaiden 52,0 vuotta.

Kuopion kaupunginvaltuustossa on suurista kaupungeista kaikkien eniten miehiä. 59 valtuutetusta miehiä on 34 ja naisia 25.

Lahti

SDP	Kok.	Vihr.	PS	Kesk.	Vas.
30,6 %	23,4 %	11,4 %	9,0 %	7,1 %	6,6 %

Kuvio 9. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Lahdessa

Lahden valtuustoon valitaan 59 valtuutettu, minkä johdosta ehdokaslistan enimmäismäärä on 88 ehdokasta. Ainoastaan kokoomuksella ja SDP:llä oli täysi 88 ehdokkaan ehdokaslista vaaleissa.

Lahti on suurista kaupungeista ainoa, missä korostuu SDP:n ja kokoomuksen koko muihin puolueisiin nähden. Niillä on yhteensä 33 paikkaa eli valtuuston selkeä enemmistö.

SDP:n kaksi istuvaa kansanedustajaa sai yhteensä lähes 25 % ehdokaslistansa kaikista äänistä (Mika Kari ja Ville Skinnari). Kärjen jälkeen ehdokkaiden äänimäärät jakaantuivat tasaisemmin, sillä puolet kaikista SDP:n äänistä tuli kasaan 11 ehdokkaalla. Kokoomuksen listalla eniten ääniä saanut Juha Rostedin 1024 ääntä oli 8,2 % koko listan äänistä, ja puolet listan äänistä tuli täyteen 13 ehdokkaan voimin. Kokoomuksella ei ole istuvia kansanedustajia Lahdesta.

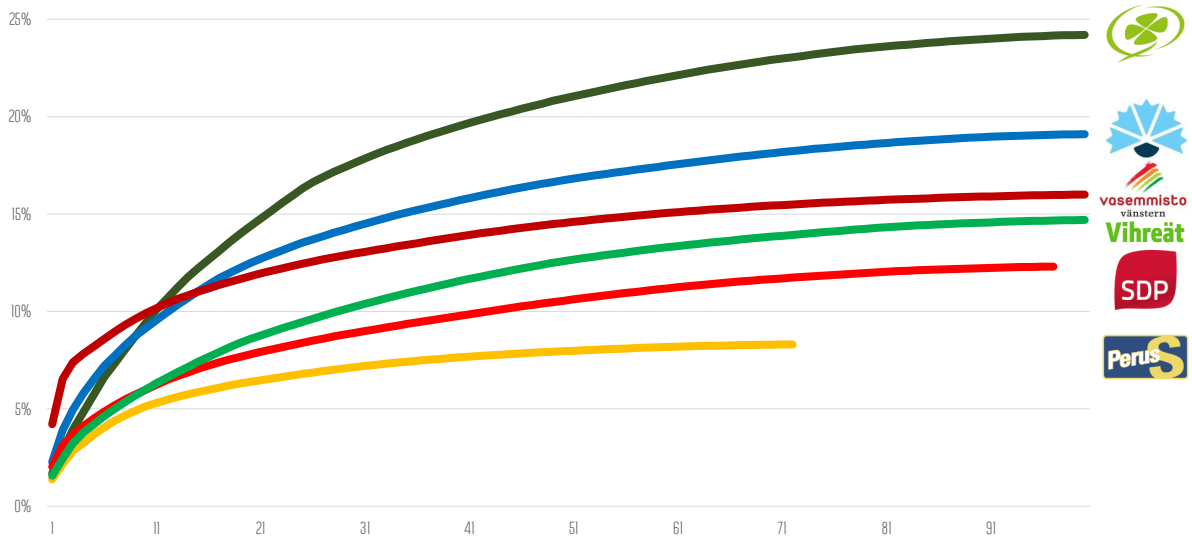
Vihreät nousi kolmanneksi suurimmaksi Lahdessa tasaisella listalla. Ehdokkaita oli alle valtuuston koon, yhteensä 52, ja puolet listan äänistä hankittiin 12 ehdokkaalla. Huomionarvoista on, että kolme eniten ääniä kerännyttä ehdokasta, 18, 1 % koko listan äänistä, olivat kaikki naisia (Riina Puusaari, Salla Palmi-Felin ja Nelli Nevala).

Keskustan ja perussuomalaisten listoilla kannatus jakaantui ehdokkaiden kesken samalla tapaa. Kansanedustaja Martti Talja keräsi yli 29 % (1118) keskustan äänistä. Perussuomalaisten kansanedustajan Rami Lehdon äänisaalis (1320) oli 27,3 % listan koko potista. Molemmissa puolueissa listan kärki oli terävä, sillä keskustan listalla toiseksi tullut Jenna Koskelo sai 291 ääntä ja perussuomalaisten kakkonen Maarit Tuomi 388 ääntä.

Kokoomuksen ehdokkaiden keski-ikä oli 48,9 ja SDP:n 50,6 vuotta. Vihreiden ehdokkaiden keski-ikä oli 46,7 vuotta. Lahden kaupunginvaltuuston sukupuolijako on tasainen: miehiä on 29 ja naisia 30.

Oulu

Kesk.	Kok.	Vas.	Vihr.	SDP	PS
24,2%	19,1%	16,0%	14,7%	12,3%	8,3%

Kuvio 10. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Oulussa

Oulun valtuustoon valitaan 67 valtuutettua, joten listan enimmäiskoko on 100 ehdokasta. Täyden listan keräsivät kokoomus, keskusta, vasemmistoliitto ja vihreät.

Äänimäärät jakaantuivat Oulussa eri puolueiden listoilla eri tavalla. Kuten kuviosta 10 näkyy, vasemmistoliiton kärkiehdokkaat keräsivät selvästi enemmän ääniä kuin muiden puolueiden kannatetuimmat ehdokkaat. Kansanedustaja Hanna Sarkkinen ja kaksi entistä kansanedustajaa Martti Korhonen ja Risto Kalliorinne saivat yhteensä hieman yli 46%:a kaikista ehdokaslistan äänistä. Vasemmistoliiton kokonaiskannatus riitti kuitenkin vain kolmossijaan.

Keskusta oli Oulun suurin puolue siitä huolimatta, että listalla ei ollut yhtäkään kansanedustajaa. Toisaalta kokoomuslistan kärkikaksikko Juha Hänninen ja Jarmo Husso eivät myöskään ole eduskunnassa, mutta sen kolmanneksi eniten kokoomusääniä kerännyt Mari-Leena Talvitie on istuva kansanedustaja. Keskustan tasaisella listalla puolet äänistä saivat kasaan 15 ehdokasta, kun kokoomuksessa 50 % tuli täyteen 10:llä ehdokkaalla.

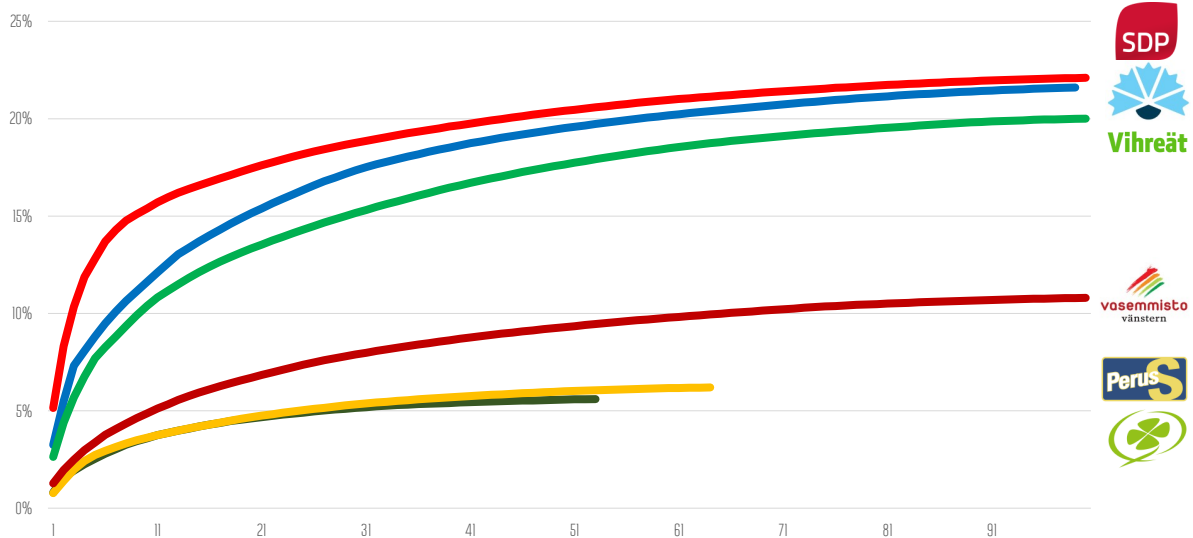
SDP:n kansanedustaja Tytti Tuppurainen (1747 ääntä) ja entinen kansanedustaja, kaupunginvaltuutettu Tuija Pohjola (932 ääntä) keräsivät 25,3 % kaikista listansa äänistä. Puolet SDP:n listan äänistä meni 11 ehdokkaalle sadasta. Myös vihreiden kärki oli naisvaltainen, mutta äänet jakaantuivat kokonaisuudessaan tasaisemmin. Neljä kannatetuinta ehdokasta olivat naisia, ja he keräsivät neljänneksen äänistä. Puolet vihreiden äänistä meni 15 ehdokkaalle.

Vihreiden ehdokkaiden keski-ikä oli 42,8 vuotta, kokoomuksen 45,6, keskustan 48,3 ja vasemmistoliiton 48,8 vuotta.

Oulun kaupunginvaltuuston sukupuolijakauma on epätasaisin suurimmista kaupungeista; 67 valtuutetusta miehiä on 34 ja naisia 25.

Tampere

SDP	Kok.	Vihr.	Vas.	PS	Kesk.
22,1%	21,6%	20,0%	10,8%	6,2%	5,6%

Kuvio 11. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Tampereella

Tampereella valtuuston koko on 67, joten ehdokasmäärän katto on 100. Täydet listat olivat kokoomuksen ja RKP:n vaaliliitolla, SDP:llä, vasemmistoliitolla ja vihreillä.

Suurin puolue oli SDP, mutta kamppailu oli tiukka. Tampereen kolmen suurimman puolueen kannatusosuudet mahtuivat 2,1 prosenttiyksikön kokoisen marginaalin sisään.

SDP:n kannatus kasaantui muutamalle ehdokkaalle. Puolet listan äänistä keräsivät kolme istuvaa kansanedustajaa Sanna Marin, Pia Viitanen, Jukka Gustafsson sekä SAK:n entinen puheenjohtaja, sittemmin Tampereen pormestariksi valittu Lauri Lyly. Kaudella 2012–2016 Tampereen valtuuston puheenjohtajana toiminut Marin (5783 ääntä) sai yksin 23 % listansa äänistä.

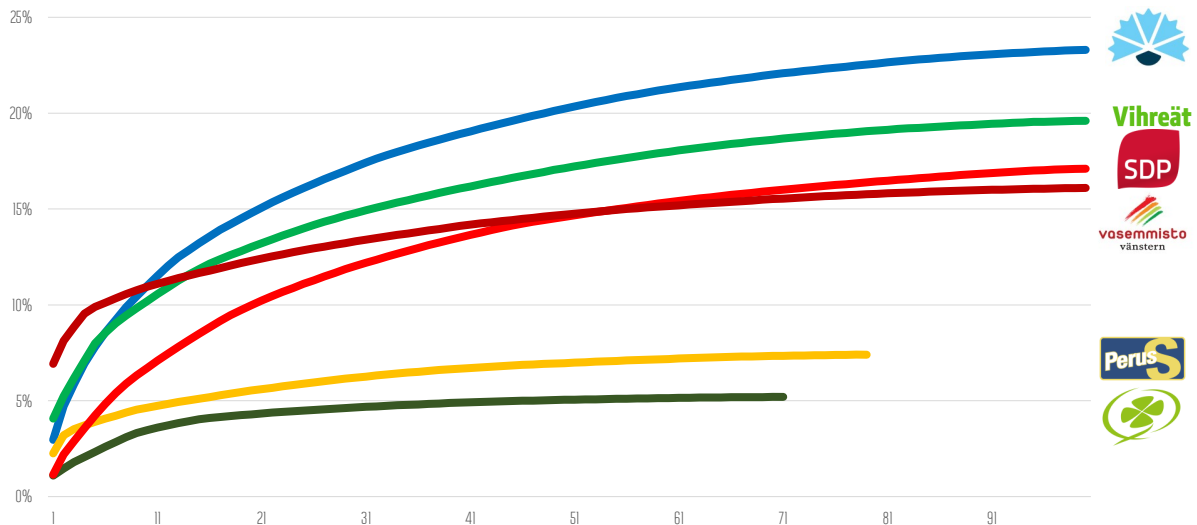
Vihreissä tilanne oli SDP:n listaan nähden hyvin erilainen. 10 ehdokasta keräsivät puolet koko listan äänistä. Kansanedustaja Olli-Poika Parviainen tuli listallaan viidenneksi 1054 äänellä, kun suurimman potin (2963 ääntä) keräsi apulaispormestarina toiminut Anna-Kaisa Heinämäki.

Kokoomuksen kärjessä olivat pormestarina toiminut ja jatkokaudesta tavoitellut Anna-Kaisa Ikonen, joka keräsi 15 % (3650 ääntä) koko listan äänistä. Ikonen lisäksi kolmen kärkeen kuuluivat kansanedustaja Sofia Vikman ja entinen kansanedustaja Kalervo Kummola – he keräsivät yhteensä kolmanneksen (33,9 %) kokoomuksen äänistä. Puolet äänistä tuli yhdeksälle ehdokkaalle.

Vihreiden ehdokkaiden keski-ikä oli Tampereella 40,2, vasemmistoliiton 43,6, kokoomuksen 45,9 ja SDP:n 50,3 vuotta. Valtuuston sukupuolijakauma on tasainen: 34 miestä ja 33 naista. Tampere on ainoa kaupunki, jossa vihreiden kaupunginvaltuutettujen enemmistö on miehiä.

Turku

Kok.	Vihr.	SDP	Vas.	PS	Kesk.
23,3 %	19,6 %	17,1 %	16,1 %	7,4 %	5,2 %

Kuvio 12. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Turussa

Turun valtuuston koko on 67, joten listan ehdokkaiden määrä voi olla korkeintaan 100. Kokoomuksella, SDP:llä, vasemmistoliitolla ja vihreillä oli Turussa täydet listat.

Kokoomuksen listalla 12 ehdokasta keräsi puolet listan äänistä. Neljännos äänistä jakaantui kolmelle miesehdokkaalle, puolueen puheenjohtajalle Petteri Orpolle (2749 ääntä), kansanedustaja Ilkka Kanervalle (1639 ääntä) ja kaupunginvaltuutettu Pentti Huoviselle (1042 ääntä). Turun toiseksi suurimmassa puolueessa vihreissä puolueen silloinen puheenjohtaja Ville Niinistö sai yksin 20,8 % äänistä (3773), ja puolet listan äänistä kertyi yhdeksälle ehdokkaalle.

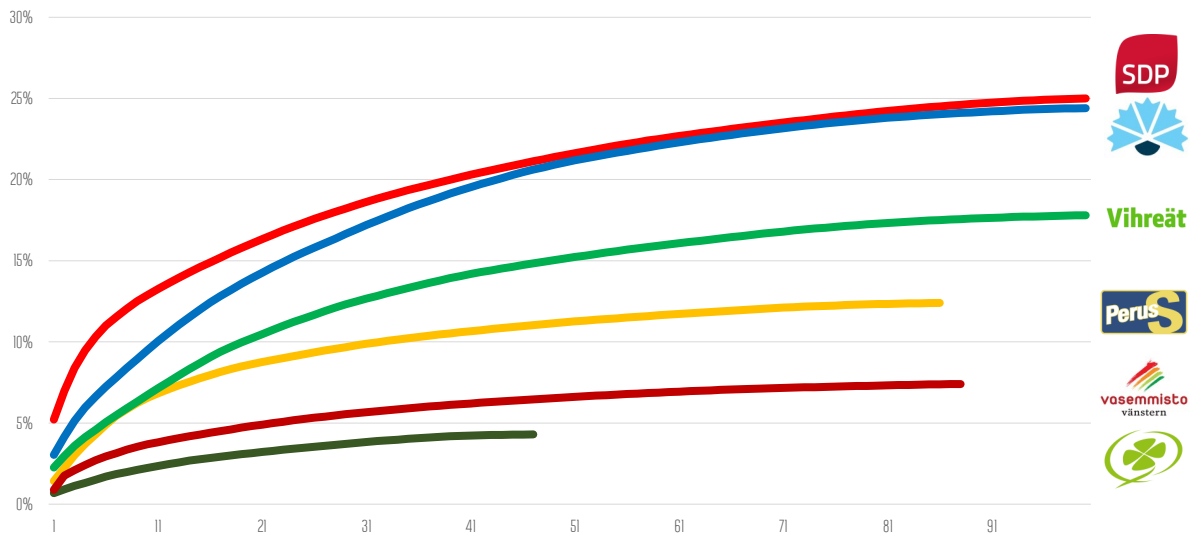
SDP:lla ei Turussa ollut terävää kärkeä. Kansanedustaja Eeva-Johanna Eloranta oli ainoa ehdokas, joka ylsi yli 1000 ääneen (1066) saaden 6,7 % kaikista listan äänistä. Toinen kansanedustaja Ilkka Kantola sijoittui listalla viidennelle sijalle (621) ääntä. Kaikista SDP:n äänistä puolet 16 ehdokkaalle. Puolue nousi kannatusosuudessa vasemmistoliiton ohitse listan loppupään ehdokkaiden äänillä, mutta valtuustossa molemmilla puolueilla on 12 paikkaa.

Vasemmistoliiton puheenjohtaja Li Andersson sai 43 % (6415) kaikista vasemmistoliiton ehdokaslistan äänistä. Andersson ja kaupunginvaltuutettu Johanne Yrttiaho keräsivät yhdessä puolet listansa äänimäärästä. Perussuomalaisista kansanedustajat Ville Tavio ja Mari Lohela keräsivät yli 40 % äänistä. Lohela on sittemmin siirtynyt Sinisen tulevaisuuden ryhmään.

Kokoomuksen ja vasemmistoliiton ehdokkaiden keski-ikä oli sama 44,1 vuotta. Vihreiden ehdokkaiden keski-ikä oli merkittävästi nuorempi kuin kokoomuksen ja vasemmistoliiton, 39,0 vuotta. SDP:n ehdokkaiden keski-ikä poikkesi myös merkittävästi kokoomuksen ja vasemmistoliiton ehdokkaista, 48,6 vuotta. Turun kaupunginvaltuustossa miehiä on 34 ja naisia 33.

Vantaa

SDP	Kok.	Vihr.	PS	Vas.	Kesk.
25,0 %	24,4 %	17,8 %	12,4 %	7,4 %	4,3 %

Kuvio 13. Puolueiden kannatuskehitys ehdokaskohtaisesti v. 2017 kuntavaaleissa Vantaalla

Vantaan valtuustoon koko on 67, joten täysi lista on 100 ehdokasta. Kokoomuksella, SDP:lla ja vihreillä oli ainoina puolueina täydet ehdokaslistat Vantaalla.

Vantaalla käytiin tiukin kisa ykköspaikasta – SDP sai 18 ja kokoomus 17 valtuutettua. SDP:n listalla joka viides ääni (20,9 %) meni kansanedustaja Antti Lindtmanille (4653 ääntä). Toiseksi eniten ääniä (1561) sai ex-kansanedustaja Kimmo Kiljunen. Yhdeksän ehdokasta keräsi puolet kaikista listan äänistä.

Kokoomuksen listalla kärki ei ollut yhtä terävä. Kansanedustaja Sari Multala keräsi 12,4 % (2705) listan äänistä. Yksikään muu kokoomuslainen ei saanut yli 1000 ääntä Vantaalla. Listan kaikista äänistä puolet meni jakaantui 16 eniten ääniä keränneelle ehdokkaalle. Luku oli tismalleen sama vihreiden listalla.

Vantaan kaupunginvaltuutettu Sirpa Kauppinen erottui vihreiden listalta. Hän keräsi 12,7 % (2015) kaikista vihreiden äänistä, ja erottui selvästi muista ehdokkaista. Listalla toiseksi sijoittunut Timo Juurikkala sai 621 ääntä. Perussuomalaisten kansanedustaja Mika Niikko keräsi listallaan ainoana yli 1000 ääntä (1265), ja puolet perussuomalaisten listan äänistä jakaantui yhdeksän ehdokkaan kesken.

Kokoomuksen ja SDP:n ehdokkaiden keski-ikä olivat erittäin lähellä toisiaan: kokoomus 48,3 ja SDP 48,5 vuotta. Vihreiden ehdokkaat olivat keski-ikältään selvästi nuorempia – 42,1 vuotta. Vantaan kaupunginvaltuustossa sukupuolijako on tasainen: 34 miestä ja 33 naista.

Johtopäätökset

Puolueiden kaupunkikannatus eroaa selvästi niiden valtakunnallisesta vaalituloksesta. Kokoomuksen osuus kaikista suurimmissa kaupungeissa annetuista äänistä oli vuoden 2017 kuntavaaleissa 25,3 %, vihreiden 20,1 % ja SDP:n 17,2 %. Keskustan osuus yhdeksän suurimman kaupungin kuntavaaliäänistä on 7,5 %.

Kaupungistuminen voimistuu ja puolueiden menestys riippuu kaikissa vaaleissa yhä enemmän siitä, miten kaupunkilaiset äänestävät. Keskustassa ja SDP:ssä on aloitettu strategiatyö kaupunkikannatuksen kasvattamiseksi.

Toisaalta noustakseen suurimmaksi puolueeksi eduskuntavaaleissa, pitää ääniä kerätä myös muualta kuin maakuntien keskuskaupungeista. Tämä on vihreiden kasvun kannalta oleellinen kysymys.

Valtuustoon pääseminen on harvojen herkkuja. Suurimmissa kaupungeissa keskimäärin joka kuudes kokoomusehdokas pääsi kaupunginvaltuustoon. Vastaavasti keskustan listoilta pääsi joka kymmenes ja perussuomalaisen ja vasemmistoliiton listoilta sitäkin harvempi.

Kuinka motivoivaa on lähteä ehdolle, kun läpimeno on niin epätodennäköistä? Vaalityö voi tuntua turhauttavalta. Vaalit demokratian tärkeimpänä instituutiona kärsivät, jos ehdokkaat kokevat olevansa ennemminkin listan täyhteitä kuin aitoja vaihtoehtoja päättäjiksi.

Jos puolueet keräisivät vähemmän ehdokkaita, voisi resursseja vapautua ehdokkaiden kouluttamiseen ja perehdyttämiseen. Ehdokkaat saisivat kerättyä suuremmat tukijoukot ja paikallisjärjestöt pystyisivät organsioitumaan vahvemmin omien ehdokkaidensa taakse.

Vaalityö varsinkin suurimmissa kaupungeissa on kovaa työtä. Satojen äänien kerääminen vaatii monipuolista kampanjointiosaamista verkostoitumisesta viestintään.

Kaikissa suurimmassa kaupungeissa jokaisen puolueen kohdalla valtuuston kokoinen lista keräsi vähintään 90 % listan äänistä. Toisin sanoen täysillä listoilla 1/3 ehdokkaista sai 10 % listan äänistä. Kaikissa kaupungeissa puolueiden suuruusjärjestys olisi ollut sama, vaikka vaaleissa olisi huomioitu vain valtuuston kokoinen osuus listoista.

Kun lasketaan keskiarvo suurimpien kaupunkien välillä, huomataan puolueiden väleillä selviä eroja. **Kokoomuksessa ja vihreissä tarvittiin keskimäärin lähes 12 ehdokasta 50 % äänimäärän keräämiseen.** SDP:n keskiarvo oli n. 10 ehdokasta, keskustan ja vasemmistoliiton kahdeksan ja perussuomalaisten alle kuusi ehdokasta. Keskiarvot peilaantuvat puolueiden kaupunkikannatukseen. Kuitenkin johtopäätösten tekeminen äänten kasaantumisen yhteydestä vaalitulokseen vaatisi listojen syvällisempää tarkastelua..

Ehdokashankinta on vaali vaalilta työläämpää. Puolueorganisaation resurssit menevät täysien ehdokaslistojen hankkimiseen, vaikka häntäpäähän ehdokkaat eivät oleellisesti muuta vaalitulosta.

On kysyttävä, tavoittelevatko puolueet täysiä listoja saadakseen imagoetua vai siksi, että ehdokasmäärän uskotaan aidosti ratkaisevan vaalitulokseen. Laki ei tällä hetkellä edellytä puolitoistakertaista listaa, vaan antaa siihen mahdollisuuden. Puolueiden kannalta täysi lista on kuitenkin osa julkisuuskampanjaa, joka määrittelee yhä enemmän vaaliasetelmia.

Valtuuston kokoinen lista olisi toimiva myös vaalien jälkeisen paikkajaon näkökulmasta, kun yhä useammalle ehdokkaalle pystyttäisiin tarjoamaan luottamuspaikkaa esimerkiksi lautakunnista.

Kansanedustajat keräsivät melkein kaikissa kaupungeissa suurimmat äänipotit. Kuopio oli poikkeus, sillä siellä eniten ääniä sai ei-kansanedustaja Minna Reijonen (ps.). Jokaisessa muussa kaupungissa äänikuningatar tai -kuningas oli istuva kansanedustaja – viisi miestä ja kolme naista. Kun jokaisesta kaupungista poimitaan kolme eniten ääniä saanutta, huomataan tässä 27 hengen joukossa olleen istuvia kansanedustajia 16.

Kansanedustajien ehdokkuuksia kuntavaaleissa on moitittu siksi, ettei heillä olisi tosiasiallisesti aikaa hoitaa kuntapolitiikkaa. Kansanedustajat ovat kuitenkin usein arvokkaita tiedonvälittäjiä kuntapolitiikan ja eduskunnan välillä. Kun kaupunkien rooli kasvaa, pitää valtionhallinnossa olla yhä paremmin selvillä siitä, mitä eri puolella Suomea tapahtuu. Hyvänä esimerkkinä on Turun seudun positiivinen rakennemuutos – työpaikkojen kasvun tukemiseen tarvitaan valtion apua ja tässä projektissa kansanedustajilla on erityinen rooli.

Keskustalla oli huomattavasti vähemmän kansanedustajia ehdokkaina kuntavaaleissa – tässä saattaa olla ainakin osaselitys keskustan alhaiseen kaupunkikannatukseen. Pitäisikö puolueen strategiassa tarkastella uudelleen valtakunnallisten poliitikkojen kotikaupunkeja ja koittaa vaikuttaa heidän osallistumiseensa kuntavaaleihin suurimmissa kaupungeissa?

Vasemmistoliiton kaupunkikannatus nojasi sekä Oulussa että Turussa kahteen naiskansanedustajaan. He keräsivät kaksin 10 % (10 039) puolueen kaikista kaupunkiäänistä (103 317). Onko puolueen kannatus kestäväällä pohjalla, jos äänet keskittyvät näin voimakkaasti?

Vaikka tässä analyysissä niputetaan tietyllä tapaa yhteen Suomen yhdeksän suurinta, yli 100 000 asukkaan kaupunkia, on korostettava, että **kaupunkien välillä on monia eroja myös kuntavaalitulosten valossa**. Helsingissä on yli viisinkertainen määrä äänioikeutettuja pienimpiin Kuopioon ja Lahteen verrattuna. Tästä huolimatta Helsingissä oli vain kaksinkertainen määrä ehdokkaita.

Vuoden 2012 vaalitulokseen verrattuna kaksi puoluetta erottuu äänimäärien muutoksessa. **Vihreät nosti saldoaan kaikissa muissa kaupungeissa paitsi Kuopiossa** ja vasemmistoliitto kaikissa muissa paitsi Lahdessa.

Nuorimmat ehdokasjoukot löytyvät Helsingistä (keski-ikä 45,6 v.) ja Turusta (45,7 v.). **Lahdessa ehdokkaiden keski-ikä on suurimmista kaupungeista korkein: 49,4 vuotta**. Lahti erottui Espoon ohella muista kaupungeista myös siinä, että yksi puolue onnistui saamaan yli 30 % kannatusosuuden. SDP:n tulos oli Lahdessa 30,6 %, kokoomuksen Espoossa 33,7 %.

Suomen väestö vanhenee ja niin myös äänioikeutettujen keski-ikä. Edustuksellisen demokratian kannalta ehdokkaiden pitäisi edustaa mahdollisimman hyvin väestön ikä-, sukupuoli- ja koulutusrakennetta.

Poliittisen osallistumisen houkuttelevuudesta huolissaan laajalti – ja syystä. Nuorten saaminen mukaan toimintaan, ehdolle ja luottamustehtäviin on yhteiskunnallisesti tärkeitä, mutta myös kunkin puolueen tulevaisuuden kannalta avaintekijä. Puolueissa pitää kantaa vastuuta siitä, että nuorilla on tarpeeksi hyvä edustus listoilla. Nuoret tarvitsevat kokeneita toimijoita antamaan koulutusta niin kampanjoinnissa kuin politiikan asiakysymyksissä. Voisiko nuorille kiintöä tietyn osuuden ehdokaslistoilla – näin poliittinen osallistuminen saisi uutta puhtia uusista sukupolvista?

Kaupunkien välinen vertailu vaalidatan avulla auttaa hahmottamaan yhteiskunnallisen kehityksen pohjavirtoja. Mitkä puolueet menestyvät eri kasvukeskuksissa, onko niiden trendi nouseva vai laskeva, ja millaisen ehdokasjoukon avulla vaalitulokset saavutettiin?

Kuntavaalianalyysistä on syytä ammentaa tietoa maakuntavaalien järjestämiseen. Mikä on demokratian toteutumisen, vaalityön mielekkyyden ja puolueiden työtaakan näkökulmasta optimaalinen ehdokaslistan koko maakuntavaaleissa? **Tämän kuntavaaleista laaditun analyysin valossa näyttää ilmeistä, että maakuntavaaleissa riittäisi maakuntavaltuustojen kokoiset ehdokaslistat.**

Taustaksi

Kuntavaalien ehdokasmäärä on vähentynyt 2000-luvulla jokaisessa vaalissa ja sen on sanottu olevan merkki kansanvallan heikentymisestä. Aivan näin yksioikoisesti asiaa ei voi tulkita.

Kuntavaaleihin asetettiin 39 744 ehdokasta vuonna 2 000, mikä oli 3 360 ehdokasta vähemmän kuin edelliskerralla vuonna 1996. Viime kuntavaaleihin asetettiin 33 618 ehdokasta ja ehdokasmäärä väheni edellisistä kuntavaaleista 3 506 ehdokkaalla. Seitsemässätoissa vuodessa vaaleihin asetettavien ehdokkaiden määrä on vähentynyt yhteensä yli 6000 ehdokkaalla.

Puolueista keskustan ehdokasmäärä on laskenut eniten, mutta keskusta myös edelleen asettaa selkeästi eniten ehdokkaita kuntavaaleissa. Keskustalla oli yli 11 000 ehdokasta vielä 2000-luvun alussa, mutta viime kuntavaaleissa puolue asetti enää vähän alle 7 500 ehdokasta. Muutos on ollut merkittävä. Myös SDP:n, kokoomuksen ja vasemmistoliiton ehdokasmäärät ovat laskeneet huomattavasti 2000-luvulla. Perussuomalaiset ja vihreät puolestaan ovat pystyneet kasvattamaan ehdokasmääräänsä kuntavaaleissa, mikä on näkynyt kasvuna puolueiden kannatusosuuksissa vaaleissa.

Yksikään puolueista ei asettanut ehdokkaita kaikissa Manner-Suomen kunnissa. Keskusta ja SDP asettivat ehdokkaita 283 kunnassa, perussuomalaiset 281:ssä ja kokoomus 275:ssä. Vasemmistoliitto asetti ehdokkaita 225 kunnassa ja vihreät 189:ssä. Vaikka vihreillä ei ollut ehdokaslistaa yli 100 kunnassa, niin yli 90 %:a äänioikeutetuista pystyivät kuitenkin niin tahtoessaan äänestämään puolueen ehdokasta vaaleissa.

2000-luvulla on toimitettu viidet kuntavaalit, joissa suosituin puolue on ollut järjestyksessä: Keskusta (2000), SDP (2004) ja nyt kolmasti peräkkäin Kokoomus (2008, 2012 ja 2017). Kokoomuksen kannatusosuus on kuitenkin laskenut kaksissa viime vaaleissa, vaikka puolue on pysynyt suosituimpana puolueena vaaleissa. SDP:n kannatusosuus on laskenut puolestaan kolmissa viime vaaleissa ja puolueen kannatustaso on ensimmäistä kertaa nykymuotoisten kuntavaalien historiassa jäänyt alle 20 %:n kannatustason. Keskustan kannatusosuus on puolestaan laskenut jokaisessa neljässä kuntavaaleissa tuosta vuoden 2000 kuntavaaleista, joka oli myös puolueen historian paras kuntavaalitulos.

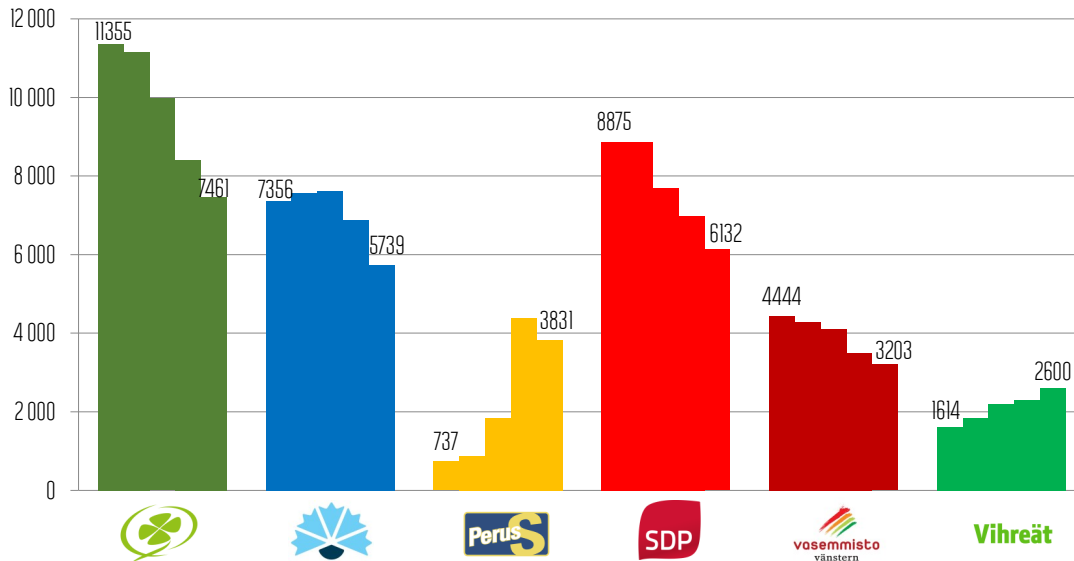
Merkittävimpinä muutoksina puolueiden kannatuksissa voidaan pitää keskustan ja SDP:n kannatusosuuden jäämistä alle 20 %:n kannatustason sekä vihreiden kannatustason nousua yli 10 %:n kannatustasolle. Perussuomalaisten nousu käytännössä tyhjästä 10 %:n kannatustasolle on myös erittäin merkittävä muutos, vaikka tuleva kehitys on vielä hankalasti ennakoitavissa.

Toisena merkittävänä muutoksena voidaan pitää valtuutettujen määrässä tapahtuneita muutoksia. Keskusta sai 4 625 valtuutettua vuoden 2000 kuntavaaleissa ja nyt huhtikuussa toimitetuissa kuntavaaleissa valtuutettujen määrä oli vähentynyt 2823:een (-1802). SDP:n valtuutettujen lukumäärä on vähentynyt vastaavassa ajassa 862 valtuutettua ja kokoomuksen 538. Lukujen suuruutta voi suhteuttaa vihreiden (534), vasemmistoliiton (658) ja perussuomalaisten (770) nykyisiin valtuutettujen määriin.

Valtuutettujen määrä ei myöskään suoraan kuvasta puolueen kannatusta tai vaikuttavuutta. Viimeksi toimitetuissa kuntavaaleissa perussuomalaisten ja vasemmistoliiton kannatusosuus oli sama 8,8%:a, mutta perussuomalaiset saivat 112 valtuutettua enemmän kuin vasemmistoliitto. Vastaavasti vihreät saivat 12,5%:n kannatusosuudellaan vain 534 valtuutettua.

Puolueiden ehdokasmäärät kuntavaaleissa

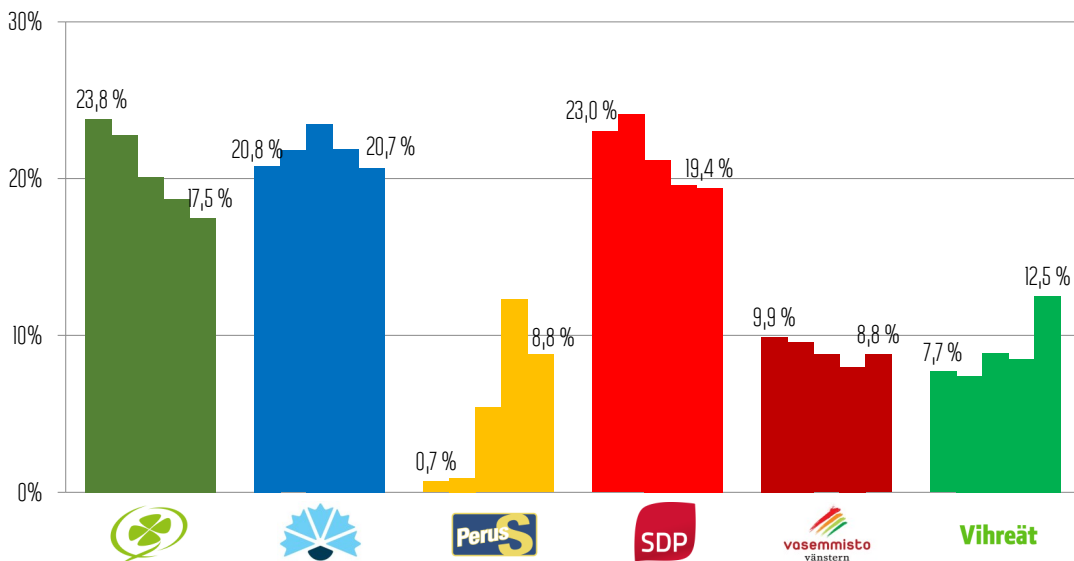
Kuntavaalit 2000 - 2004 - 2008 - 2012 - 2017

Kuvio 14. Puolueiden valtakunnallisen ehdokasmäärien kehitys kuntavaaleissa 2000-luvulla

Puolueiden kannatusosuudet kuntavaaleissa

Kuntavaalit 2000 - 2004 - 2008 - 2012 - 2017

Kuvio 15. Puolueiden valtakunnallisen kannatusosuuksien kehitys kuntavaaleissa 2000-luvulla

2017

